

при участието на секретар-протоколита Мариана Малканова разгледа в закрито заседание на 22 март 2022 г. конституционно дело № 4/2022 г., докладвано от съдия Павлина Панова.

Производството е с основание по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България (Конституцията) и се намира във фазата на произнасяне по допустимостта на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Конституционно дело № 4/2022 г. е образувано по искане на 59 народни представители от 47-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на Решение на Народното събрание от 9 февруари 2022 г. за избиране на председател на Комисията за енергийно и водно регулиране (Обн., ДВ, бр. 13/ 2022 г.).

В мотивите на искането са представени аргументи, че изборът не е в съответствие с правилата, предвидени с Решение на Народното събрание от 21.01.2022 г. за приемане на Процедурни правила за условията и реда за предлагане на председател и един член на Комисията за енергийно и водно регулиране, представяне, публично оповестяване на документите и изслушване в Комисията по енергетика, както и процедурата за избор от Народното събрание. Сочат се съображения, че избраният председател на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) не отговаря на изискването за професионален стаж за заемане на длъжността, предвидено в чл. 12, ал. 1, т. 2, буква „д“ във връзка с § 1, т. 59 или 59а от Закона за енергетиката (ЗЕ). В искането конкретно се визират преуредените изисквания за стаж в сферата на енергетиката със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (Обн., ДВ, бр. 9/2022 г.), които са влезли в сила след изтичане на срока за предлагане на кандидати за председател на КЕВР, но преди извършване на окончателния избор. Поддържа се, че избраният от Народното събрание председател на КЕВР не отговаря на изискванията както по действащия, така и по предходния закон. Твърди се, че подобен подход на законодателя при вземане на решения е в несъответствие с Конституцията и със законите, които самото Народно събрание е приело.

Според вносителя тези обстоятелства обосновават нарушение на принципа на правовата държава, прогласен в чл. 4, ал. 1 от Конституцията, и по-специално – на такива негови компоненти, каквито са правната сигурност и предвидимост, тъй като не е приета изрична ретроактивна правна норма, която да предвижда възможност променените изисквания за стаж да се прилагат към започналата вече процедура. По този начин се нарушава и принципа на политическия плюрализъм и равнопоставеност, тъй като не е дадена възможност на народните представители да предложат други кандидати, отговарящи на нововъведените изисквания за заемане на длъжността, след изтичане на първоначалния срок за предлагане.

В искането вносителят аргументира и нарушение на ал. 3 на чл. 4 от Конституцията, в която е прогласено задължението на България да участва в изграждането и развитието на Европейския съюз. Според него с проведения по този начин избор на председател на КЕВР българската държава не спазва своите задължения, произтичащи от правно обвързващите я актове на Европейския съюз. Посочени са конкретни разпоредби от Договора за функциониране на Европейския съюз, Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС, както и практика на Конституционния съд, които обосновават задължение за българската държава да предвиди независим и безпристрастен избор на висшите ръководни служители на регулаторни органи, които да бъдат назначавани въз основа на обективни, прозрачни и публично оповестени критерии.

В допълнение, вносителят прилага към искането си писмени доказателства, относими към провеждане на процедурата за избор на председателя на КЕВР.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Конституционният съд е сезиран от субект, оправомощен по чл. 150, ал. 1 от Конституцията, и искането му има за предмет обнародван акт на Народното събрание, който подлежи на конституционен контрол по реда на чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

В съответствие с чл. 17, ал. 1 ЗКС искането е изготвено в писмена форма, мотивирано е надлежно и е придружено от съответните писмени доказателства. То съдържа всички изискуеми реквизити по чл. 18, ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС).

По същия въпрос Конституционният съд не е постановявал решение, нито определение за недопустимост, поради което не е налице и отрицателната процесуална предпоставка, която да изключва неговата допустимост по смисъла на чл. 21, ал. 6 ЗКС.

С оглед предмета на конституционното производство Съдът приема, че като заинтересувани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да конституира: Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на енергетиката, председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране.

Съдът намира, че като заинтересувани неправителствени, съсловни, синдикални и други организации на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да покани да предложат становища по предмета на делото: Съюза на юристите в България, Асоциацията на българските енергийни агенции, Асоциация свободен енергиен пазар, Асоциацията на търговците на енергия в България, Асоциацията за производство, съхранение и търговия с електроенергия.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС, следва да бъдат поканени да

дадат писмено правно мнение по предмета на делото: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Цветан Сивков, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Богдан Йорданов, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Христо Паунов.

Съдът с оглед изясняване на делото и на основание чл. 20 от Закона за Конституционен съд приема, че следва да се изиска от Народното събрание да представи заверено копие от цялата документация, относима към процедурата за избор на Станислав Боянов Тодоров за председател на КЕВР.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на 59 народни представители от 47-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на Решение на Народното събрание от 9 февруари 2022 г. за избиране на председател на Комисията за енергийно и водно регулиране (Обн., ДВ, бр. 13/ 2022 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на енергетиката, председателя на Комисия за енергийно и водно регулиране, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище по делото до: Съюза на юристите в България, Асоциацията на българските енергийни агенции, Асоциация свободен енергиен пазар, Асоциацията на търговците на енергия в България, Асоциацията за производство, съхранение и търговия с електроенергия, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана до: проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д.ю.н. Цветан Сивков, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Богдан Йорданов, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Христо Паунов, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Да се изиска от Народното събрание да представи заверено копие от цялата документация, относима към процедурата за избор на Станислав Боянов Тодоров за председател на КЕВР.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок от получаването може да представи допълнителни съображения.